

De Natura-2000-trein dendert door, hoeveel boerenbedrijven er ook onder de wielen komen

Posted on 25 juni 2022 by Arnout Jaspers

Het stellen van onhaalbare doelen om een irreëel soort natuurherstel te verwezenlijken kan de hele Nederlandse landbouw opvreten.

Pas las ik ergens een commentaar over zeurende boeren. De auteur maakt een vergelijking met de voorspelbare toespraak die Poetin net had gehouden over Oekraïne. En toen volgde dit: 'Dat vind ik nou mooi. Het is net zoiets als bij de boeren, ze zijn zo voorspelbaar in tegenstelling tot de verwachting. Ieder item pakken ze op. We moeten maar eens van Poetin en van de boeren af, lijkt mij.'

De auteur van dit citaat is geen anonieme twitteraar, maar Leen van den Oever, directeur van het Nederlands Instituut voor Biologie (NIBI), de nationale vakvereniging van biologen en ecologen. De column waaruit dit citaat afkomstig is, stond op 14 mei in *Bionieuws*, het officiële vakblad van het NIBI.

Stel dat er in plaats van 'boeren' had gestaan: 'asielzoekers' of

'ongevaccineerden'. Dan was heel opiniërend Nederland over Van den Oever heen gevallen, en was persoonsbeveiliging nodig geweest. Maar als je in de partijkrant van eco-bewust Nederland de boeren eenzelfde lot toewenst als Poetin, kijkt niemand daar van op.

Geen snipper bewijs voor de schuld van boeren

Ook dat was trouwens voorspelbaar. Boeren worden in Nederland al zo lang geframed als gifspuiters, natuurvernietigers en dierenmishandelaars, dat velen nu overtuigd zijn dat de moderne landbouw moreel en ecologisch failliet is en moet verdwijnen, te beginnen uit Nederland. De onderbuikrealiteit in dit land is, dat er nu luidruchtige minderheden zijn die boeren gewoon haten. Dat zie je ook aan de schuimbekkende Twitter-reacties op het boerenprotest in Stroe, deze week.

Biologen zijn natuurlijk veel te beschaafd om via Twitter op boeren te gaan schelden. Maar toen in 2017 onderzoekers van de Radboud-universiteit claimden dat in de afgelopen dertig jaar driekwart van de vliegende insecten verdwenen was – waarna *the Guardian* een 'ecologisch Armageddon' aankondigde en het onderzoek de hele wereld over ging – waren Nederlandse ecologen er als de kippen bij om dit aan de intensieve landbouw met zijn overal doorsijpelende bestrijdingsmiddelen te wijten.

Het Nijmeegse onderzoek leverde geen snipper bewijs voor de schuld van de boeren, hun metingen konden daar niets over zeggen, en ook de claim dat driekwart van de insecten verdwenen was hield geen stand. Maar de onverbiddelijke wetten van de publiciteit doen ook hier hun werk: alle half-weters halen nog steeds dat Nijmeegse onderzoek aan als bewijs dat de landbouw schuldig is aan grootscheepse natuurvernietiging.

Referentiepunt voor afname biodiversiteit is het jaar 1900

Een prominente half-weter is Tjeerd de Groot, die voor D66 de stikstof doet. Deze voormalige lobbyist voor de zuivelsector herhaalt nu in alle talkshows, met het typerende fanatisme van de late bekeerling, dat het vreselijk slecht gaat met de natuur in Nederland, zo slecht dat we geen andere keus hebben dan de veestapel te halveren.

Nooit wordt Tjeerd de Groot door de presentatoren gevraagd om de claim dat het zo slecht gaat met de Nederlandse natuur te onderbouwen: dit is een van die mantra's geworden die je altijd en overal kunt herhalen als je wilt dat mensen om je heen braaf ja knikken. In het Kamerdebat over stikstof deze week getuigde ook stikstofminister Christianne van der Wal weer luidkeels dat Nederland in de EU 'het slechtste jongetje van de klas' is.

Het cijfer dat dan rondzingt, is dat in Nederland 85 à 90 procent van de biodiversiteit al verdwenen is, méér dan in bijna elk ander Europees land. Dat klinkt uiterst alarmerend, maar wat dan uit beeld blijft, is dat het referentiepunt voor die afname het jaar 1900 is (soms wordt het referentiepunt zelfs nog een eeuw of anderhalf verder terug gelegd).

Vergelijk Nederland met de Povlakte of het Ruhrgebied

In 1900 had Nederland drie keer zo weinig inwoners als nu, er reden ongeveer nul auto's rond en er was nauwelijks industrie. Het idee dat je qua natuur terug zou kunnen naar die toestand, maar dan wel met 17 miljoen inwoners, 7 miljoen auto's, veel industrie en dan ook nog hier en daar een kringloopboer, is absurd. Waar een snelweg ligt dartelen geen herten, door een vinex-wijk lopen geen biodiverse beekjes, woelmuizen zijn niet welkom in winkelcentra.

Bijna alle EU-landen hebben sinds 1900 een vergelijkbaar proces van industrialisatie, intensivering van landbouw en bevolkingsgroei doorgemaakt. De enige reden dat Nederland het qua verlies aan natuur slechter lijkt te hebben gedaan, is de historische willekeur waarmee landsgrenzen getrokken worden: het Nederlandse territorium bevat geen groot, dunbevolkt achterland met ongerepte natuur.

Als de Povlakte in Noord-Italië, het Ruhrgebied in Duitsland of groot-Londen autonome staten waren geweest, was daar de biodiversiteit sinds 1900 ook met een procentje of negentig afgenomen. In feite is de biodiversiteit in Nederland, zoals gemeten met de wereldwijd gebruikte Living Planet Index, al sinds 1990 stabiel. Mede, mag je hopen, dankzij de reductie sindsdien van de stikstofuitstoot met meer dan 50%. Ook daar hoor je onheilsprofeet Tjeerd de Groot nooit over in die talkshows.

Stikstoflandkaart

Hoe dan ook, de trein van het natuurherstel in Nederland dendert door, ongeacht hoeveel boerenbedrijven er onder de wielen gaan komen. Er is nu veel ophef over de stikstoflandkaart van Van der Wal, en in het Kamerdebat maakte ze al omtrekkende bewegingen: het is maar een indicatie, ze gaat er nog met de provincies over praten, enzovoort.

Daarmee verspeelt Van der Wal de *credits* die je haar aanvankelijk moest geven voor de publicatie van die landkaart: die drukt Nederland namelijk met de neus op de feiten. Daar kun je wel over gaan koehandelen, zodat de ene provincie er wat stikstofruimte bij krijgt, die dus ten koste gaat van een andere provincie, maar linksom of rechtsom zijn dit de consequenties van ons Natura2000-beleid.

Het stellen van onhaalbare doelen om een irreëel soort natuurherstel te verwezenlijken, leidt onvermijdelijk tot de absurditeiten die inmiddels in de media opduiken.

Oubollige knuffelnatuur

Vlieland, waar geen boerenbedrijven zijn en nu al geen auto's mogen komen, moet wegens z'n Natura2000-status alsnog zorgen voor 70% minder stikstofdepositie. Hoe dan? Door Vlieland honderd kilometer verderop in de Noordzee af te meren?

Op Twitter signaleerde Johan Emmens, zelf landbouwer, dat in het gebied van de Drentse Aa pas twintig jaar geleden stukken landbouwgrond zijn opgekocht door Staatsbosbeheer en 'hersteld' tot het oubollig soort knuffelnatuur waar Nederlandse ecologen dol op zijn, zoals zeer stikstofgevoelig trilveen en schrale heide. De consequentie is, dat ook de boeren in de omgeving van de Drentse Aa nu aan onhaalbare stikstofdoelen moeten voldoen, en dus zullen moeten verdwijnen.

Zegenrijk voorwerk van Defensie

In theorie kan het natuur'herstel' van Staatsbosbeheer zo de hele Nederlandse landbouw opvreten. In beheersplannen voor Natura2000-gebieden staat verdere uitbreiding vaak als doel genoemd.

Deze beheersplannen omvatten al gauw honderden pagina's. Zo maar een pareltje dat in het plan voor de Drentse Aa opdook: 'Zandverstuivingen. *Doel*: Behoud oppervlakte en kwaliteit. *Toelichting*: Het vóórkomen van dit habitattype betreft verstoven terreindelen van het Ballooërveld die mede zijn ontstaan door het voormalige militaire gebruik. De schaal en de omvang van de betreffende plekken zijn te klein om zonder beheer voort te bestaan.'

Dus de staat waarin dit stukje natuur behouden moet blijven, is de staat waarin Defensie het heeft achtergelaten nadat het dit met zijn tanks grondig vernield had. Hier heeft Defensie dus al zegenrijk voorwerk verricht, maar in het algemeen moeten Staatsbosbeheer of Natuurmonumenten zelf het zware materieel laten aanrukken waarmee nieuw verworven natuurgebied hersteld wordt.

Chopperen en plaggen

Bedrijven adverteren trots hoe ze heidegebieden *chopperen*: in één keer alle vegetatie en de toplaag van de grond verwijderen. *Plaggen* is nog drastischer: dan wordt met grote bulldozers tot wel meters diep de toplaag afgegraven, zoals volgens Emmens rond de de Drentse Aa gebeurd is. Dit heet ook wel 'heideverjonging'.

Het is natuurbeleid in de geest van die beruchte – maar mogelijk apocriefe – Amerikaanse majoor in de Vietnam-oorlog: 'We had to destroy the village to save it.'

*Wetenschapsjournalist **Arnout Jaspers** schrijft iedere week nuchtere en hekdere artikelen en columns voor Wynia's Week. U kunt zijn stukken **HIER** teruglezen.*

***Wynia's Week** is ongebonden en onafhankelijk. De donateurs maken dat mogelijk. Wordt u ook sponsor van Wynia's Week? Dat kan **HIER**. Hartelijk dank!*